

Susan Linton
016-544 20 12
susan.linton@energimyndigheten.se

Miljödepartementet
registrator@environment.ministry.se

Yttrande angående Havsplaneringsutredningens betänkande Planering på djupet – SOU:2010:91

Energimyndigheten är ansvarig riksintressemyndighet för anläggningar för bl.a. elproduktion samt energidistribution. Myndigheten har också enligt regleringsbrev särskilt uppdrag att stödja och skapa förutsättningar för den planeringsram om 30 TWh vindkraft, varav 10 till havs till år 2020 som riksdagen beslutat om.

Sammanfattning

Energimyndigheten är medveten om att utredningens uppdrag var att ta fram en förvaltning och process för en nationell havsplanering. Bl.a. tar utredningen själv upp att miljöbedömningar och andra verktyg behöver utvecklas.

I ett övergripande perspektiv har myndigheten inga invändningar mot den process för havsplaneringen som utredningen föreslår, men myndigheten kan inte med utgångspunkt från Havsutredningens betänkande bilda sig en uppfattning om innebörd och konsekvenser av denna planering då många av den nya havs- och vattenmyndighetens befogenheter och bedömningskriterier är oklara. Det är bl.a. av vikt att veta i vilka fall regeringen eller myndigheten fattar beslut.

Energimyndighetens ställningstagande

- Energimyndigheten tolkar att ansatsen i direktivet från regeringen relativt den ansats utredningen beskriver innebär en försvagning av skrivningen i direktivet som säger att ”havsanknutna näringar kan utvecklas, växa och bidra till att stärka Sveriges konkurrenskraft”. Det vore olyckligt om havsplaneringen fick en inriktning som riskerar att Sveriges möjligheter att producera förnybar elenergi försvåras eller att företag drar sig för att investera i Sverige.
- Energimyndigheten ser fördelar med principen att havsområdena planeras utifrån ett helhetsperspektiv så att det också blir förutsägbart hur de olika havsbaserade verksamheterna kan komma att utvecklas. Myndigheten har i princip inga invändningar mot själva processen.
- Planen förutsätts bli styrande för hur havsområdena används, vilket kräver noggrann beredning och underlag samt tydliga anvisningar om när

revidering/omprövning eller ny information ska tilläggas så att flexibilitet och anpassning till nya förutsättningar upprätthålls.

- Energimyndigheten anser att ett väsentligt underlag för ställningstagande är att veta i vilka fall regeringen eller myndighet fattar beslut. Graden av den nya havs- och vattenmyndighetens beredande roll till regeringen eller en egen styrande roll är oklar.
- Energimyndigheten förutsätter att "särskilda skäl" (s. 48) i den föreslagna havsplaneringslagen kan vara att ett nytt riksintresse aktualiseras efter det att havsplanen antagits.
- Energimyndigheten har svårt att ta total ställning till utredningens förslag då uppdraget i första hand handlar om processen att ta fram en havsplan. Bl.a. tar utredningen själv upp att miljöbedömningar och andra verktyg behöver utvecklas.

Det går inte av utredningen att bedöma vilken status den nya havs- och vattenmyndigheten får i förhållande till övriga berörda myndigheter vid framtagandet av havsplanen. Detta förhållande tillsammans med att det saknas kriterier för vad som ska gälla vid bedömningar och hur avvägningar i framtagandet av havsplanen ska göras saknas medför att Energimyndigheten anser att det är svårt att kunna ta ställning till annat än principerna för själva planeringsprocessen. Kriterier som tas fram för bedömningen bör säkerställa en för nationen önskad balans mellan intressena att värna och förbättra havsmiljön, bevara kulturminnen och biologisk mångfald, säkerställa behovet av att öka tillgången på förnybar energi såsom vind- och vågkraft etc. Det är bl.a. viktigt att hålla i åtanke att anläggningar för energiproduktion i havet kan medföra positiva effekter för ekosystemet.

- Det bör framgå av i lagen om havsplanering att havsplanen inte bara ska beakta risk för skada utan även se till den samhällsekonomiska utvecklingen, klimatintresset, främjande av förnybar energi mm.
- Det bör även framgå i den nya lagen att havsplanen kan användas för att lyfta fram områden som är av intresse för bl.a. förnybar elproduktion.
- Energimyndigheten kan inte utläsa den reella innebörden av den föreslagna lydelsen i 12 § i den nya havsplaneringslagen som handlar om att den nya myndigheten får besluta om ändring om det inte innebär en ny avvägning mellan allmänna intressen och inte heller har principiell betydelse.
- Beträffande överklaganderätten enligt 5 § i den föreslagna havsplaneringslagen bör det möjligen ytterligare övervägas vilken överklaganderätt som ska finnas.
- Energimyndigheten är oklar över innebörden i förslaget till lagen för havsplanering som innebär att områden av riksintresse inte ska gälla vid planeringen i den ekonomiska zonen. Om det innebär att riksintressemyndigheterna får svårare att hävda sina intressen för de områden som tidigare var riksintresse delar myndigheten inte utredningens uppfattning.

- Det är naturligt att den nya myndigheten får föreskriftsrätt gällande den föreslagna havsplaneringslagen, men till följd av att det i nuläget saknas kriterier för avvägningar och miljöbedömningar m.m. är blir det oklart på vilka grunder föreskrifterna tas fram, vilket då behöver klargöras.
- Energimyndigheten noterar att utredningen föreslår att Kulturminneslagen ska kompletteras med en ny 4a§ som innebär att skyddet för minst hundra år gamla skeppsvrak utökas. Myndigheten bedömer att det kan innebära ett hinder för utökningen av förnybar energi.
- Beträffande det föreslagna tillägget (8 §) i Förordningen om hushållning med mark – och vattenområden mm behöver det förtydligas vad ”översyn av underlagen” (s.72) innebär. Energimyndigheten ser inte behov av annan översyn av riksintresse än den som redan görs idag i enlighet med myndighetens regleringsbrev och menar att det är angeläget att riksintressena redan vid framtagandet av havsplanen är relevanta och uppdaterade.

Beslut i detta ärende har fattats av generaldirektören Tomas Kåberger. Vid den slutliga handläggningen har därutöver deltagit verksjuristen Mattias Carlquist, utvecklingsdirektören Lars Guldbrand, avdelningscheferna Anneli Eriksson, Zofia Lublin, Andres Muld, Birgitta Palmberger och Mattias Eriksson, enhetschefen Camilla Rosenberg, juristen Anna Forsberg, handläggarna Carl-Ivar Stahl och Weronica Andersson samt Susan Linton, den sistnämnde föredragande.

Tomas Kåberger
Susan Linton

